

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a d'ánytűzsdékben.

Az iskolai év elején.

A két hónapi szünidő elmúltával ismét megnyílnak a tanügyi épületek bezárt kapui. Folyznak a beírások s pár nap múlva majd minden intézetben megtartják a „Veni Sancte“-t.

Megtartják, de a legtöbb ifju mégis félve s remegve lépi át az iskola küszöbét. Beiratkozott az iskolába, mert be kellett iratkoznia. Szülei ráparancsoltak s ő szomorúan engedelmeskedett. Keble elnehezül, szíve elszorul, ha a szünidő elmúlt örömeire s a jövő tiz hónap nehéz fáradalmaira gondol.

Ki kellett bontakoznia a természet lágy öléből; két hónap alatt felfrissült érvérése lassan-lassan kezd ernyedni: az elragadóan szép életiskolából belép a neki terhes, szűk falak közé. Igen sok ifjunak el kellett hagynia a boldog családi kört, az édes otthonát, el kellett válnia a kedves szülőhelytől, melynek minden kis részlete a játszó gyermekkor tündéri varázsával hatott rá. Most mindennek „Isten hozzád“-ot mond s bemegy a város nyomott levegőjébe.

És végre itt van. De minő lelkiülettel?

Szükséges rossznak tekinti az iskolai fegyelmi törvényeit, melyek boldog sza-

badságától akarják megfosztani. Oly sokat hallott már a drákói szigorról s a kéréletlen professzorról, hogy szinte remeg az iskolai év elején.

Pedig ha tudná, mily igazán a saját előnyére s erkölcsé biztosításával a boldogítására állították fel az iskola szabályait; s mennyire atyai jóakarói tanárai? Hiszen a jó iskolában a boldog családi tűzhely tesvérmelégével találkozik a nemesre törekvő ifju. A „kedves gyermek“ édes otthonra lel a tudományok csarnokaiban: a szülők helyét a jó tanárok töltik be. Csak a név más: szülő s tanár nevelői s tanítói munkája egy. Fáradtságuk egy célra tekint: mindketten az ártatlan szív s romlatlan lélek birodalmában végzik magasztos hivatásukat: a szív hullámain eleveznek az igazi szeretet méltó tárgyáig s az értelem előtt feltárják a helyes ismeret biztos világát. Legfőlebb az a különbség, hogy a szülő inkább az elsőt, a tanár inkább a másodikat végzi. De tulajdonképp bátran átléphet az egyik — s bármelyik — a másik munkakörébe; sőt át is kell lépnie. Szülő s tanár végezzenek közös munkát; egyik a másik nélkül ugyanis csak fél — legelőször még ennél is kevesebb — eredményt tud elérni.

Hogy tehát az ifjuság nevelésének

rendkívül fontos feladata meghozza a jó eredményt: a tanár csak becsülettel végzett feladatában a külső közönségnek — főleg a szülőknek s szülőcsaládoknak — segédkezniök kell. Mert ha akkor, a mikor az iskola szentelt falai között állandóan érvényes, örök eszméket fejtegetnek a gyermek értelmé előtt s midőn az ifju szívét lángra lobbantják az ideális élet szépségei iránt s a család s környezet romlott levegője kiöli az ártatlan, de természeténél fogva rosszra hajló ifju kebléből az ideális eszmék fejedezését, — akkor ne csodálkozunk, ha a mai kor gyermekei kedvetlenül s így csak félig végzik lelkük megnevesítésére irányuló munkájukat. Ne csodáljuk, hogy kedvetlenül mennek az iskolába.

Korunk romboló s romlasztó tüneteiben a magyar nemzeti becsület s kristálytisza jellem örök férgét vagyunk kénytelenek látni. Kétségbeesítőleg sajnos jelenség ugyanis, hogy az ifju az iskola nemes felfogásával ellenkezőnek találja a való élet szellemét. S mi sem természetesebb, minthogy, ha nincs elég erkölcsi alapja, többé-kevésbé átengedi magát a szépen csillogó s édesen kecségetető modern felfogásu eszmevilágnak. És ez sajnos, természetes.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Üti élmények.

Milano. — A köztemető.

Milanonak egyik látnivalója a köztemető. Azt mondtam: látnivalója. A szem gyönyörködhet benne, a művészi élvezet kielégítést nyer azoknak a remeknél-remekesebb síremlékek látása által, a melylyel az olaszok elköltözöttjeik emléket ünneplik. Három izben jártam az olasz földön, de a nyomorúságot, a nemzeti szegénységet annyiféle kiadásban láttam, hogy kénytelen vagyok az olaszok deris hazáját a *nyomorúságos* mellékjelzővel illetni. Talán a „cifra nyomorúság“ epithetonja illik rájuk legjobban, a hol a kenyér talán szükséges nagyon, de becsapják a szemeket, de különösen az idegenek szeméit. Azt a lukszust például szeretik maguknak megadni, hogy a temetőben szépen fekdüjenek, hogy ott olyan diszt fejtsenek ki, olyan megható emlékeket állítsanak fel, a mely esetleg félrevezethesse felebarátaikat, hogy legalább a temetőben, az elmúlás után gondolhassanak az ott lenn pihenőkről szépeket és nagyvokat.

Itt meg kell állanom. Magam előtt is keményeknek tetszenek ezek a szavak, mintha a kegyeletet sértettem volna meg. Bocsnátot kérek, csak egyéni őszinteségemnek akartam kifejezést adni. Nem ilyennek képzelem én a temető ideálját.

A mi kis falusi temetőnkbe nem azért mennek az emberek, hogy a szeméiket legeltessék a mesterek művészi alkotásain. A fehér márvány

nem hivatkozik az egyszerű, bogárhátú kis síronkon. A ki ott pihen, annak sírja fölé odatűzik az egyszerű fakeresztet, ültetnek rája minden tavasszal, minden őszszel friss virágot s öntözgetik hiven, szeretettel, legtöbbször a szemek forró könnyeivel, körülötte bánatos cyprus zöldel, s tavasszal a fürtös akác lepi be mint a frissen esett hó virágival. A ki odamegy, imádkozni megy, elmélkedni a multrol, gondolkozni a boldog viszontlátásról egy szebb, egy tisztább, egy boldogabb hazában. Olyan helyet kívánok majd egykor én is, földi küzdemeim után, a hol nem lehet

egyebet mit se tenni,
csak pihenni, csak pihenni...

A milanoi temetőben — bocsnát a kifejezésért — vásári lármát, a hiuság vásári lármáját találtam.

Már maga a bemenet meglepi az embert. Templomszerű óriási ivezeteket lát az ember, alatta a temetőt látogató közönség sűrű-forog. Fölül magas, széles, óriási folyosók vannak, jobbról-balról kriptákkal, a hol a gazdagok tetemei porladoznak. A temetőn ha végignézünk, csupa obeliszkot, szobrokat, kiemelkedő kápolnaszerű díszes síremlékeket látunk. Majdnem valamennyi villogó fehér márványból készült. A legtöbb mellszobor, öregeket, fiatalokat, férfiakat, nőket ábrázol. Sokkal érdekesebbek azonban a szoborcsoportozatok. Itt egy bánatos angyal borul az elköltözött szobrára, kiterjesztett szárnyával beborítja alakját, ott egy gyermek fekszik a kórágyn, arcán látja az ember a halállal való vívódás kinos vonásait, mellette az édesanyja virraszt, remegve gyermeke életéért s szinte küzdve a láthatatlan ellenséggel, a mely legdrágább kin-

csét akarja tőle elrabolni. Másutt az angyalok emelik fel a meghaltat tetemét a menny felé. Majd egy virgoc fiu emlékszóbrát látja az ember, a kit épen játék közben örökített meg a művész vésője. Távobabb egy gyermek alakja látszik, a ki megrémült arccal könyörög a halálnak, hogy édesanyját ne rabolja el. Így megy ez szakadatlan láncolatban száz és száz változatban. Talán legmeglepőbb azonban az a hatalmas bronzszoborcsoportozat, a melyet a kijáráshoz közel találtunk. Messziről megcsönkített fának nézné az ember, csak ha megközelíti, veszi észre, hogy lenge, légies alakok, öt-hat angyal, a kik egymásba fonódva, egy holttestet emelnek az ég felé. Az egyik a kezét fogja, a másik a lábainál emeli, a harmadik bucsut int a földönmaradottak felé, legfelül egy karcsu alak imádkozva terjeszti kezét az ég felé az élet és halál Urához kegyelemért, irgalomért esdekelve. Lenn, tőlük elkülönítve egy sötét alak rohan, kezében fáklya, lábainál az összetört élet: mintha vesztett boldogságát keresné.

Igy megy ez szakadatlan láncolatban. Mauzoleumok, egyszerű sírkerecszek, fantasztikus szoborcsoportozatok egymást váltják fel. Mindenütt a halál, mindenütt az elmúlás képe, mellette pedig a nézelődő kíváncsiság, a mely annyira megszokta a halál képét, hogy szinte nem is jut eszébe, a mikor a műalkotásokat bírálja. Itt szépnek találja a halott szobrát, majd eddőbb meg s elégedetlenül kutat szeméivel s tovább megy olyan után, mely izgatottabban érzékei elé tudja állítani a halai képét.

A halottégetőben.

A temető végén van a halottégető kemence. Az olasz műveltség haladott már annyira, hogy

— **Beírások a női kereskedelmi tanfolyamra.** A beírások a női kereskedelmi tanfolyamra szeptember 5—10-dikéig d. e. 8—11 óráig eszközölhetnek a felső kereskedelmi iskola igazgatóságánál. A tanfolyam szeptember hó 15-dikén nyitattik meg.

— **A hőség áldozata.** Vasárnap délután a városunkon átvonuló 3. bosnyákezerred parancsnoka, *Schneider* Antal ezredes a Ponty vendéglő előtt hirtelen rosszul lett s eszméletlen állapotban tisztársai szállították a lakására. Dr. *Palánszky* Miklós ker. orvos nyújtotta az első segínyt, a mi nek következtében jobban lett ugyan, mégis már dr. *Palánszky* jónak látta beszállíttatni a helybeli csapatkórházba, a hol a kórház főorvosa vette ápolás alá. Remélhető, hogy néhány nap múlva teljesen felépül s ezredégek vezetését ismét átveszi.

— **Trachoma.** Vármegyénkben a trachoma most már gyors egymásutánban két helyen is előfordult. Legutóbb *Beschnitz* József 21 éves csákvári lakos betegedett meg trachomában s így nem ok nélkül kérjük a hatóság szigorú óvintézkedését.

— **Meghívó.** A székesfejvári kath. legényegylet ifjúsága saját házalapja javára folyó évi szept. 7-én, vasárnap este *Belák Ignác* vendéglős kerthelyiségében táncvigalommal egybekötött színelőadást rendez, melyre az érdeklődő közönséget ez úton is meghívja az elnökség. Előadatik: A garde-dame. Színmű 1 felvonásban. *Irta Köcski Gábor.* Szereplők: Recept, orvos — *Puskás Imre.* Ilonka, leánya — *Jakab Mariska.* Boronai Hector — *Vinczai Károly.* Sziklás Lajos — *Szaller József.* Hájfőjü, Orateur: betegék — *Halász József* és *Neproszál József.* Zsuzsi, szobalány — *Engelman Ilonka.* János, szolga — *Szabadi István.* — Belépti-díj: személyenként 60 fillér. — Kezdeté este 8 órakor. — Bejárat csak a Jókai-utcáról.

— **Késelő cipészlegény.** *Bajjádi Gábor*, ki *Péter József* Öreg-u. 23. sz. alatti lakos cipésznek a segédje, még alig étte túl az inasi esztendőket, máris olyan cselekmény fűződik a nevéhez, a mely felett valószínűleg bőven lesz ideje gondolkodni. Valami szerelmi ügyben nézeteltérés volt közte és *Szalay* Endre asztalos legény között s valószínűleg ő húzta a rövidbebet, mert boszut esküdtöt vetélytársa ellen, s tervének kivételére tegnap kínálkozott alkalom. Az esti órákban ugyanis úgy 8 óra tájban a Nádor-utcán meglátta esküdt ellenségét, vetélytársát, gyors léptekkel sietett haza, hogy egy kneppal (bőrvágókés) felfegyverkezve térjen ismét vissza. Ugy is lett. *Bajjádi* a *Weisz* és *Freud* cég üzlete előtt érte utol *Szalay*t, a kit nyomban látha is szurt, majd utána rohant az üzletbe s a fején és bal mellén sebezte meg. *Szűts* rendőr akadályozta meg a további vérengzést *Bajjádinak* letartóztatásával. A szurkáló legény még idejében szivbajával védekezik s kijelenti, hogy ellenfelét nem akarta agyonszurni. *Szalay* állapota súlyos, de nem életveszélyes.

— **Halálos verekedés.** *Adony-Szabolcs* pusztán augusztus 29-én *Bánóczy* és *Vendel* nevű juhászok szóváltás közben annyira összekülönböztek, hogy birokra, útlegre kelvén, *Vendel* holtan került el a csatatéren. A szóváltás és halálos végű verekedést illetően ez alkalommal is csak azt mondhatjuk: Keresd az asszonyt!

— **Hangverseny.** „A *Posszár* testvérek”, e kitűnően szervezett zenekarunk tátra-lomnici kirándulásukról visszatérve ma este tartják első zene estélyüket az Othón kávéházban, a hol is legújabb darabjaikat adják elő. Midőn ezen élvezetes estélyre a közönség figyelmét ezennel felhívjuk, már most jelezzük, hogy a zenekar hetenként egyszer, a keddi napokon fog játszani.

— **Érdekes lopási eset.** *Vata* József fodrász segéd három nap óta van *Schafhütl* László apáca-utcai fodrász üzletében. Az üzletben alszik a tulajdonos édesanyja s *Vata* ládája is az üzletben van elhelyezve. Mielőtt tegnap este az ugyanazon házban levő lakására ment a nevezett segéd, három aranygyűrűjét az üzletben levő asztalra tette s ma reggel nem kis bámulatára észrevette, hogy három gyűrűje, a ládában levő három pár fehér ruhája, egy pepita nadrág hiányzik. Károsult ma délelőtt még nem tett jelentést ez ügyben a rendőrségnek, pedig lopás esetén a gyors intézkedés nem lényegtelen. Akkor aztán könnyű a rendőrséget szidni!!

— **Hibaigazítás** Szombati lapunkban a bünygyi főtárgyalások között *Ungvári* Mihály neve is előfordul. Ez tévedés, mert *Ungvári* Mihály van hatóság elleni erőszak büntetvével vádolva.

— **Műkedvelő színelőadás!** A székesfejvári iparos ifjúság önképző köre f. hó 14-én (vasárnap) műkedvelő színelőadást rendez a városi színházban a magyar királyi V. honvéd kerületi zenekar szíves közreműködése mellett, mely alkalommal színré kerül *Tóth* Edének népszínműve a „Falu rossza.” A mennyiben a színházi bérilők helyeiket ez alkalommal is megtartani óhajtják, ebbeli óhajukat esténként 8 és 9 óra között a kör helyiségében (Palotai u. 33. sz.) tartózkodó rendezősséggel szóbelileg avagy levelező lapon is tudathatják.

— **A vasut haloltja.** Szombaton délután *Sacchet* Giovanni olasz kőfejtő haldokolva érkezett a vasuti állomásra. A mentők beszállították a Szent György kórházba, a hol még vasárnap meg is halt. Dr. *Palánszky* Miklós és dr. *Molnár* József ker. orvosok felboncolták a hullát s konstalták, hogy a halált mindkét oldali rostonyás tüdőgyulladás okozta. Az idegcent eltemették, hozzátartozóit pedig táviratilag értesítették.

— **Jubileumi zárandoklat Lourdesba a Szent-Rózsafüzér ünnepére.** *Kompánék* József esperes-plebános s *Kada* Mihály plebános főtisztelendő urak lelki vezérlete alatt Budapestről zárandoklat indul 1902. szept. 28-án. Visszatérés október 15-én. Utirány: Budapest—Zágráb—Fiume—Szt.-Péter—Cormons—Mestre—Milano (tartózkodás), Genua—Nizza (tartózkodás), Lourdes (4 napi tartózkodás), Toulouse, Marseille (tartózkodás), Milano—Mestre Cormons—Sz.-Péter—Fiume—Budapest. — Jelentkezni lehet szeptember 10-ig a lelki vezetőknél. Ugyanott részletes programok is kaphatók. *Kompánék* József, esperes-plebános, a Pro Ecclesia et Pontifice, pápai érdemkereszt tulajdonosa *Nagy-Sztrícén* (Trencsénmegye). *Kada* Mihály plebános. a „Benemerenti” pápai érdemkereszt tulajdonosa Sz.-Endrén, Bpest mellett, a zárandoklat vezetői.

— **Tolvaj cseléd.** *Mózer* Anna 15 éves kora dacára bűnre adta a fejét. Megszökött a gazdájától, *Ditmár* Károlytól s *Láng* Ferencnénel vett szállást, a hol feltűnően a leány gyanus viselkedése, megnézték a tulajját s mert abban több ezüst evőeszközt találtak, jelentést tettek a rendőrségnek, mely a leányt le is tartóztatta.

— **Megszűnt állatjárvány.** *Falu-Battyánban* a sertésorhanc megszűnt. A község a zárlat alól feloldatott.

KÖRÖSY GYULA
* épület- és bútor-asztalos. *

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy **Jókai-utca fő. sz. alatti üzletemet a Táviráda-u. 17. sz. alatti saját házamba** helyeztem át. A közönség további pártfogását ez alkalommal is kérem

Körösy Gyula.

Egy, a Budai-út mentén levő 2 (kettő) oktályos szőlő szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítást a lapunk kiadóhivatala nyújt.

HIRDETÉSEK
a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ” részére
jutányos áron felvételnek
a kiadóhivatalban.

PÉNZ

kölcsönök leggyorsabb és legolcsóbb eszközlése

házakra, földekre

4 1/2 % -os kamat mellett 50 évre is. Kizárólag utólagos jutalék-fizetés ellenében

ugyszintén köz- és magántisztviselőknek, katonatiszteknek, kereskedőknek, iparosoknak és minden hitelképes egyénnek diszkrétan eszközölhető hitel

SOMOGYI BANKIRODA
bej. cég.
Budapest, VI. ker., **Proféta-utca 5. sz.**
(Válaszbélyeg csatolandó.)